

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060209

DOM
2013-09-06
Stockholm

Mål nr
P 3542-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-03-19 i mål nr P 3316-12, se bilaga A

KLAGANDE

U G

Ombud: R G

MOTPART

Miljö- och samhällsnämnden i Östersunds kommun

SAKEN

Utdömande av tilläggsavgift

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår yrkandet om utdömande av tilläggsavgift.

Dok.Id 1091772

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

I oktober 2010 inkom till Miljö- och samhällsnämnden i Östersunds kommun (nämnden) en anmälan om olovligt byggande, ändring och tillbyggnad av ett enbostadshus på fastigheten X i Östersunds kommun. Nämnden besökte platsen i maj 2011 och fann att byggnation pågick utan att bygglov beviljats. Fastigheten samägdes då av U G och hennes make. Efter kontakt med nämnden inkom maken i juli 2011 med en ansökan om bygglov för nybyggnad av enbostadshus. Kort tid därefter avled maken. Bygglov beviljades i november 2012.

Nämnden har sedermera beslutat att påföra U G byggnadsavgift enligt den numera upphävda plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL. Nämnden har därutöver väckt talan mot U G om utdömande av tilläggsavgift enligt samma lag.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

U G har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen i första hand helt ska efterge tilläggsavgiften och i andra hand bestämma den till ett lägre belopp.

Nämnden har anfört att den inte motsätter sig att tilläggsavgiften bestäms till ett lägre belopp eller efterges, om Mark- och miljööverdomstolen bedömer att det finns skäl för det.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

U G har anfört att det på samma plats på tomten där byggnationen pågår tidigare stod en byggnad med samma mått och färg som den nya byggnaden. Hennes avlidne make tog bort den tidigare byggnaden och uppförde den igen, till viss del av material från den tidigare byggnaden. Byggnationen är mer att se som en renovering än en nybyggnation. Det känns hårt att hon och hennes söner ska straffas för hennes makes okunskap om reglerna. Det borde finnas förmildrande omständigheter att beakta.

Nämnden har anfört att en byggnad om 100 kvadratmeter med timmerstomme på fastigheten har ersatts av en nybyggnad om 97 kvadratmeter med träregelstomme. Det rör sig om en helt ny byggnad. Byggnaden har uppförts på samma plats som den ursprungliga byggnaden. Åtgärden har utförts utan bygglov. Rättelse har skett genom att en ansökan om bygglov lämnades in den 4 juli 2011. Bygglov har därefter beviljats. Olyckliga omständigheter råder i ärendet. Kort tid efter det att bygglovsansökan inkom avled sökanden, tillika hälftenägare till fastigheten. Ärendet har därefter ställts till sökandens änka, U G, den andra hälftenägaren.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Av 10 kap. 4 § första stycket plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, framgår att om någon utan lov utför en åtgärd som kräver bygglov, ska en byggnadsavgift tas ut. Om åtgärden innebär att en byggnad uppförs ska enligt 10 kap. 7 § ÄPBL även en tilläggsavgift tas ut. Tilläggsavgiften ska beräknas på sätt som närmare anges i bestämmelsen.

Enligt övergångsbestämmelserna till nya plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska äldre bestämmelser tillämpas på prövningen i sak för överträdelser som har ägt rum före den 2 maj 2011, men PBL tillämpas om den leder till en lindrigare påföljd.

Tilläggsavgiften har i PBL ersatts av en byggsanktionsavgift som ska tas ut bl.a. om någon bryter mot en bestämmelse i lagens 8–10 kap. (11 kap. 51 § PBL). Den närmare avgränsningen av de överträdelser som ska leda till byggsanktionsavgift enligt PBL framgår av 9 kap. plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Ändringar av PBF som trädde i kraft den 1 juli 2013 (SFS 2013:308) innebär bl.a. att de tidigare bestämmelserna i PBF om att byggsanktionsavgift kunde tas ut för överträdelser bestående i att ha vidtagit vissa åtgärder *utan att ha sökt lov* (9 kap. 6–18 §§ PBF i dess lydelse före den 1 juli 2013) har utgått och ersatts av bestämmelser som innebär att byggsanktionsavgift nu ska tas ut när någon påbörjat en åtgärd som kräver lov m.m. *innan byggnadsnämnden har gett startbesked* (9 kap. 6–17 §§ PBF i nu aktuell lydelse). Någon bestämmelse som motsvarar de äldre bestämmelserna om byggsanktionsavgift för att ha vidtagit en åtgärd utan att ha sökt lov eller om tilläggsavgift

för att ha vidtagit en åtgärd utan lov finns inte. Av övergångsbestämmelserna till de senaste ändringarna i PBF framgår att för överträdelser som ägt rum före den 1 juli 2013 ska äldre föreskrifter tillämpas, men de nya föreskrifterna ska dock tillämpas om de leder till en lindrigare påföljd. Mark- och miljööverdomstolen har i ett avgörande den 30 augusti 2013 (mål nr P 10174-12) bedömt att en tillämpning av PBL innebär att en byggnadsavgift enligt ÄPBL inte kan tas ut eftersom det efter den 1 juli 2013 inte finns någon bestämmelse som motsvarar de äldre bestämmelserna om byggsanktionsavgift för att ha vidtagit en åtgärd utan att ha sökt lov eller en byggnadsavgift för att ha vidtagit en åtgärd utan lov.

En tillämpning av PBL innebär alltså att någon avgift för den aktuella överträdelserna inte kan tas ut eftersom bestämmelserna i PBF, efter ändringen den 1 juli 2013 inte tar sikte på överträdelserna att bygga utan lov eller bygga utan att ha sökt lov. Nu gällande PBF tar i stället sikte på de fall där någon påbörjat en bygglovspliktig åtgärd utan att nämnden har gett startbesked. Eftersom ÄPBL, som gällde vid tidpunkten för överträdelserna, inte innehöll någon bestämmelse om utfärdande av startbesked kan PBF i den nya lydelsen inte anses tillämplig. Reglerna om byggsanktionsavgift, liksom de tidigare reglerna om tilläggsavgift, har en straffrättslig karaktär och bör därför tolkas restriktivt.

Vid angivna förhållanden, dvs. då en tillämpning av PBL leder till en lindrigare påföljd, följer av övergångsbestämmelserna att PBL ska tillämpas på den aktuella överträdelserna och förutsättningar för utdömande av tilläggsavgift finns därmed inte. Nämndens talan om utdömande av tilläggsavgift ska därför ogillas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2013-10-04

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ulla Bergendal, Liselotte Rågmark och Malin Wik, referent, samt tekniska rådet Tommy Åström.
Föredragande har varit hovrättsfiskalen André Mossberg.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-03-19
meddelad i
Östersund

Mål nr P 3316-12

SÖKANDE

Östersunds kommun, Miljö- och samhällsnämnden

MOTPART

U G

SAKEN

Ansökan om utdömande av tilläggsavgift

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar U G, 430601-8203, att utge tilläggsavgift med 43 500 kronor.

Tilläggsavgiften ska betalas till Länsstyrelsen i Jämtlands län inom två månader från det att denna dom har vunnit laga kraft.

Dok.Id 174221

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDE M.M.

Miljö- och samhällsnämnden i Östersunds kommun har yrkat att U G ska förpliktas betala tilläggsavgift med 43 500 kronor. Till stöd för yrkandet har nämnden bl. a. anfört följande. På fastigheten X, Östersunds kommun, har påbörjats uppförandet av ett enbostadshus med en bruttoarea om 97 m². Åtgärden har utförts utan bygglov.

U G har beretts tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

DOMSKÄL

I målet ska plan- och bygglagen 1987:10 (PBL) tillämpas. Av 10 kap. 7 § första stycket nämnda lag jämfört med 4 § samma kapitel framgår att om någon utan lov utför en åtgärd som kräver bygglov ska förutom byggnadsavgift även, under vissa förutsättningar, tilläggsavgift tas ut.

Enligt 10 kap. 7 § tredje stycket PBL ska tilläggsavgiften tas ut med ett belopp som motsvarar 500 kronor för varje kvadratmeter bruttoarea som åtgärden har omfattat. När bruttoarean beräknas ska dock tio kvadratmeter frånräknas. Av fjärde stycket framgår att avgiften får bestämmas till ett lägre belopp eller helt efterges bl.a. om rättelse har skett eller om det annars finns särskilda skäl.

Byggnadsåtgärderna är av sådan karaktär att förutsättningar föreligger för att ta ut tilläggsavgift. U G var vid tidpunkten för överträdelsen ägare till hälften av fastigheten. Mot bakgrund av omständigheterna i målet och med hänvisning till bestämmelserna i 10 kap. 9 och 10 §§ PBL är hon att anse som rätt adressat för avgiften. Åtgärderna är inte att bedöma som en sådan bagatellartad ordningsförseelse som enligt förarbetena till PBL skulle motivera nedsättning eller eftergift av avgiften, (jfr prop. 1975/76:164 s. 33 och prop. 1985/86:1 s. 331). Tilläggsavgift ska därför tas ut i enlighet med kommunens yrkande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 1** (DV 425)

Överklagande senast den 9 april 2013. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar.

Ingemar Olofsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ingemar Olofsson och tekniska rådet Lars Edlund. Föredragande har varit beredningsjuristen Jon Paulsson.